

Pál apostol az efézusi levél elején található imádságában Istent magasztalja azért, hogy „*megáldott minket minden lelki áldással a Krisztusban.*” A most olvasott szakasz magyarázatával elkezdjük kibontani az áldások hatalmas özönét, amiért az apostol ebben az - eredeti nyelvben egyetlen - mondatban áldja az Urat. Az a célunk, hogy kitáruljon előttünk az evangéliumnak az a dicsőséges gazdagsága, ami lelki, láthatatlan, amit csak rész szerint tapasztalunk, és ami mégis a maga teljességében a miénk. A paradoxon ugyanakkor az, hogy amint a gyülekezet egyre jobban megragadja hit által ezt a láthatatlan (lelki és mennyei) kincset, átformálódunk, és így a láthatatlan valóság egyre inkább visszatükröződik közösségi és egyéni életünkön, azaz láthatóvá lesz. Ez a felnőtt, érett, nagykorú gyülekezet jellemzője. Lássuk hát, mi mindent hordoz számunkra az állítás: „*kiválasztott minket magának.*” Először beszéljünk a kiválasztó Istenről, másodszer a kiválasztott közösségről, harmadszor pedig arról, hogyan ölelhetjük magunkhoz az Atya ezen ajándékát a Krisztusban.

I. A kiválasztó Isten

Két olyan kifejezés van előttünk, amelyek újra és újra kérdések özönét hozzák elő: „kiválasztott” és „előre elhatározta”. Közelebbről: „*őbenne (Krisztusban) kiválasztott minket magának már a világ teremtése előtt*”, és „*előre el is határozta, hogy fiaivá fogad minket...*” Tegyük egy kicsit félre az összes kérdésünket a predestinációról, az ember szabadságáról, az érzelmeinket azzal kapcsolatban, hogy ez igazságtalan, és próbáljunk Pál apostol és a Biblia oldaláról közelíteni.

Pál apostol számára az, hogy Isten olyan Isten, aki kiválaszt, és előre elhatároz, előre dönt, olyan magától értetődő, mint hal számára a víz. Az apostol kétszeresen is ebben a valóságban éli az életét; először, mint a bibliai narratívában élő zsidó ember, Isten választott népének a tagja, másodszer pedig mint az az ember, aki a damaszkuszi úton radikális életfordulatot élt át Jézussal. Az az Isten, aki a Bibliában kijelenti magát, kiválasztó Isten. A „kiválaszt” ige jelentése: konkrét választás, ami jelentős kedvezményel és a választott iránti határozottan előnyös hozzáállással jár. (Louw-Nida, BibleWorks) Igen, a Biblia Istene ebben az értelemben kiválaszt magának először egy embert, Ábrahámot, hogy benne válasszon magának egy népet, Izraelt, hogy majd abban a népbe eljőjön az egyetlen, a kiváltképp kiválasztott Jézus. Ehhez hozzá kell tenni azt is, hogy a kisebbség választásakor mindig ott volt a felelősségük a többség iránt; azaz Isten választása nemcsak privilégiumot jelentett, hanem felelősséget, küldetést is. Izrael Isten választott népe – de azért, hogy általa más népekhez is eljusson Isten ismerete. Pál így tekint magára, ebben él, nem kérdés, hogy Isten így viszi véghez a maga munkáját. Ezzel együtt Pálnak van egy nagyon személyes tapasztalata is, ami legalább ilyen mélyen meghatározta, és ez megtérése, találkozása Jézussal akkor, amikor az egyik legelszántabb ellensége és a keresztények üldözője volt. Erről így vall egy helyen: „*...úgy tetszett annak, aki engem anyám méhétől fogva kiválasztott, és*

kegyelme által elhívott, hogy kinyilatkoztassa Fiát énbennem, hogy hirdessem őt a pogányok között...” (Gal. 1.15) Tehát mind az egész bibliai narratíva, amiben felnőtt, és amiben benne élt, mind a személyes tapasztalata megerősítette, hogy Isten az, aki kiválaszt egy közösséget, egy népet, valamint kiválaszt magának egyéneket, és mindezt a többség érdekében teszi. Ez Pál apostol sejtjeibe íratott be...

Mindez ott áll a kijelentés mögött, hogy Krisztusban „*kiválasztott minket magának már a világ teremtése előtt.*” Így munkálkodik Isten. A kiválasztás arra is rámutat, hogy Isten személyes valóság, és nem pusztán erő, vagy energia, vagy világlélek, aki ide-oda árad (a kozmikus energia nem választ ki...). Személyes Isten személyes ügye a népével, és egyénekekkel. Pál az ószövetségi gondolatot tovább viszi, és azt mondja az efézusi gyülekezet tagjainak, hogy Isten az ő gondolataiban őket (és minket) valamint Krisztust már a világ teremtése előtt egymásnak rendelte. Nem mintha mi már akkor léteztünk volna valamilyen formában, de Isten örök tudásában mégis ott voltunk, és ott volt, jelen volt az örök Ige, a Szentháromság második személye, a Fiú, Krisztus is. Krisztusra nézett, és már akkor kiválasztott a magának, és elhatározta, hogy gyermekévé fogad. És már most hadd hangsúlyozzam, hogy ennek a lényege az, hogy felismerjük, hogy az üdvösségünk, az Istennel való életünk az ő teremtést megelőző döntésében, ilyen hihetetlen perspektívában rejlik. Pál örvendez és ámul, magasztal és dicsóít e titok előtt, ami számára egyértelműen fakad Isten lényéből.

Legalább két kérdés (de inkább több!) azonnal felmerül a mai hallgatókban, egy Istenre és egy az emberre vonatkozóan. Igazságos-e ez? Hogyan tehet Isten olyat, hogy egyeseket kiválaszt? És azonnal jön a személyes kérdés, mi van, ha engem nem választott ki, mi van, ha a szeretteim nem választotta ki? És ez elvezet egy másik kérdéshez is: ha minden Isten kiválasztó és előre elrendelő döntésén múlik, akkor az ember csak bábu, tehetetlen, passzivitásra ítélt lény, akivel Isten kénye-kedve szerint bánik? Akkor nem számít, hogy mit gondolok, mit döntök, mit teszek? Két dolgot kell látnunk igénkben, amelyek segítenek abban, hogy ezek a kérdések elkezdjenek a helyükre kerülni.

Az első, hogy a kiválasztás és előre elhatározás (amelyek itt lényegében szinonimaként szerepelnek) Isten nagy tervének a része. Az 5. versben olvassuk, hogy mindezt „*akarata és tetszése szerint*” tette Isten, amely gondolat végighúzódik az egész nagyobb szakaszon. Istennek tehát már a világ teremtése előtt volt egy nagy terve, tudniillik hogy a Krisztusban egybefoglal mindeneket (v. 10 – nem ez a világ gyógyulása?), és ennek a tervnek eszközeként hallunk a kiválasztásról. A másik fontos dolog, hogy mindezt Isten szeretete, Isten kegyelme, Isten jósága munkálja, és semmiképpen sem valamiféle magáért való, mesterkelt és önkényes válogatás. Az egész szakaszon (az egész Biblián!) végighúzódik az, hogy Isten szeretetéből, szabadon, Krisztusban kiválasztott magának, de a kiválasztás és előre elrendelés nem végcél, hanem eszköze annak, ahogy a szerető Isten beteljesíti a maga céljait.

Ugyanakkor – és ez örök titok marad számunkra – Isten kiválasztó munkája sohasem törli el a Bibliában az ember felelősségét. Istennek van egy terve, amit véghezvisz, ennek fényében a magának választott minket a Krisztusban, és ez mégsem jelenti azt, hogy nincs felelősségünk a döntéseinkre, a hitünkre, az életünkre nézve. Ez az a kettősség, amit a Biblia nem old fel, és ami a legvilágosabban Jézus Krisztus halálában ragyog fel előttünk. Az apostolok így imádkoznak: „*Mert a te szent Szolgád, Jézus ellen, akit felkentél, valóban megegyezett Heródes és Poncius Pilátus ebben a*

városban a pogányokkal és Izrael népével, hogy végrehajtsák mindazt, amiről kezed és akaratom előre elrendelt, hogy megtörténjék.” (Apcsel. 4.28) Azok, akik benne éltek Isten előre elrendelő és céljait végrehajtó valóságában, cseppet sem gondolták, hogy az ember nem felelős azért, amit tesz. Egyszerűen így látták a világot, mert így ismerték meg benne Istent. És ezért leborultak a kiválasztó Isten előtt, ahogy Pál is teszi, és magasztalták őt. Mert ha ilyen hihetetlen szeretetből és kegyelemből bevont minket a maga fenséges terveibe, nincs más, mint elcsendesedni, leborulni előtte alázattal, és imádni őt...

II. A kiválasztott közösség

Mit munkál Isten kiválasztása az ő népének életében? Hogyan formál az, hogy Krisztusban kiválasztott a magáénak arra nézve, hogy másoknak is megmutassa szeretetét és kegyelmét? Két dolgot nevez néven a textusunk, amelyek az evangélium csodálatos gazdagságához tartoznak, és amit olyan fontos meglátnunk és megragadnunk.

Az első az istenfiúság biztonsága és bizonyossága: „előre el is határozta, hogy fiaivá fogad minket Jézus Krisztus által.” Az apostol korában, a római birodalomban a fiúvá fogadás, azaz az örökbefogadás vagy adoptálás pontosan szabályozott jogi intézmény volt. Akkor történt meg, amikor valaki formálisan és törvényesen kinyilvánította, hogy valakit, aki nem saját gyermeke, a sajátjaként fog gondozni és nevelni, beleértve a teljes értékű örökösödési jogot. Amikor tehát egy gyermeket örökbe fogadtak, az a törvényes fiú minden jogával rendelkezett onnantól az egész életére nézve. Akkor is, ha esetleg az örökbefogadás pillanatában ezt még nem értette, csak azt élte át, hogy új családot kapott. Ennek fényében érthetjük a különleges lelki áldást, hogy Isten Krisztusban előre elhatározta, hogy gyermekeivé fogad. Az apostol hallgatói olyan világban éltek, amely az élet értelmére nézve szkeptikus és bizonytalan volt, csakúgy, mint a mi korunk. Gondold végig, hogy ha egy közösség – annak tagjai hitében – meg van győződve arról, hogy ők a teremtő Isten adoptált gyermekei, ennek az Istennek az őket megelőző döntése alapján, micsoda vigasztalást, biztonságot, bizonyosságot és szabadságot hoz az életükbe! Az elfogadás, az otthonlét, a megérkezés, a biztosított jövő bizonyosságában élnek. Mennyire máshogy élik meg a kapcsolataikat a társadalomban, a feladatukat a munkájukban, a nehézségeiket vagy veszteségeiket az életben, mennyire más okoz nekik igazi örömet és felüdülést, ha tudják, egészen mélyen a szívükben, hogy ők Isten gyermekei és örökösei. És tudják, mert erről a nagy objektív igazságról a Szentlélek bizonyosságot tesz a szívünkben: „Maga a Lélek tesz bizonyosságot a mi lelkünkkel együtt arról, hogy valóban Isten gyermekei vagyunk.” (Róm 8.15) Szükségünk van erre a mély bizonyosságra, hogy Isten gyermekei vagyunk, és az ebből fakadó szabadságra, hogy azt megjelenítsük az élet minden területén.

A mi korunk persze a bizonytalanságot jobban értékeli bármiféle – de különösen vallásos – bizonyosságnál, amit inkább utál, semmint közömbös lenne iránta. Hiszen a posztmodern diskurzus (gondolkodási mód) szerint minden bizonyosság, amely egy igazságot jelenít meg, önmagában véve elnyomó és kirekesztő, tehát veszélyes. Gondold végig, milyen reakciókat kapnál a barátaidtól, ha elmondod nekik, hogy

legmélyebb meggyőződésed és hited szerint Isten előre elhatározta, hogy téged gyermekévé fogad ennek minden következményével! Nem hiszem, hogy kitörő öröm és egyetértés fogadna. Nem maradt-e benned is egy kiskapu, a gondolkodásodban, a lényed mélyén, ahol meg akarod őrizni a bizonytalanságot? Nem így fogalmaznál, nem így mondanád, de van valami, ami akadályoz abban, hogy teljes bizonyosságra juss vagy vágyj azzal kapcsolatban, hogy Isten gyermeke vagy. Lehet-e hát olyan bizonyosságunk, ami másra nézve nem veszélyes, nem elnyomó? Igen, sőt, egyetlen ilyen bizonyosság létezik csak, éppen az, hogy Isten gyermeke vagy. Mert ha megértjük, hogy ez nem más, mint Krisztusban való örökbefogadás, amiért mi semmit sem tettünk, akkor alázatosak és megértőek leszünk, nem másokat lenézők vagy elnyomók. Ha pusztán kegyelemből lettem a király gyermeke Jézusban, hogyan vezetne ez alátra és szeretetre mások iránt, miközben egészen biztos vagyok abban, akivé lettem. Ez vezet el a kiválasztás másik következményéhez.

Mire választott ki magának? „*Hogy szentek és feddhetetlenek legyünk előtte szeretetben.*” John Stott hangsúlyozza, hogy ez a mondat Isten meg nem érdemelt kegyelmét hirdeti, hiszen azt jelenti, hogy amikor ő kiválasztott minket, mi tisztátalanok és szennyesek voltunk, és nem istenfiúságot, hanem ítéletet érdemeltünk. (Stott, Ephesians, 36) Ha az istenfiúság magunkhoz ölelése közösségünk benső, láthatatlan identitását jelenti, akkor a szentség, feddhetetlenség és szeretet ennek megjelenése abban, ahogy a mindennapjainkat éljük. Sohasem téveszthetjük szem elől az evangélium logikáját, sorrendjét: nem először leszünk tiszták és szentek, hogy utána majd kiválasszon, hanem először választ ki, hív el a Krisztusban, és ennek célja, következménye az, hogy szentek és feddhetetlenek leszünk.

A nyelvezet, ami Pál használ, sokatmondó. A háttérben az ószövetségi áldozati kultusz áll, amelyben az Úrnak szentelt állat hibátlan kellett hogy legyen (2Móz. 29.37-38, 4Móz. 6.14, 19.2) Szent, azaz elválasztott, feddhetetlen, szó szerint „folt nélküli”, azaz hibátlan. Erre az életre választott ki, hogy elválasszon a tisztátalanságtól, hogy lemossa a szégyenfoltjaink, és kimunkálja bennünk a szeretetet. Annyira fontos ez a kép a Bibliában, hogy Péter Jézusról mondja, hogy ő a hibátlan és szeplőtelen Bárány, akinek véréen váltattunk meg (1Pét. 2.19). Az evangélium nagy gazdagsága, lelki áldása, hogy szabad vagy arra, hogy tiszta légy, és ezt legalább három oldalról ragadhatjuk meg. Először, ő választott ki, és ezt végezte el Fia halála által. Ha Krisztusban vagy, Isten szemében tiszta vagy. Másodszor, amennyiben felfakad a szívedben az iránta való hála, az a magasztalás, ami Pált jellemzi, akkor hálából megtisztítod magad, azaz elfordulsz attól, ami a bűn. Mert a szeplőtelen Bárányban gyönyörködsz. Harmadszor az is jó hír, hogy a szubjektív szennyeség érzetet is elmossa Krisztus vérenek ereje és hatalma. Átjárja a gondolataidat, az érzéseidet, az emlékeidet, és megmos, átmos, tisztává tesz.

A felnőtt gyülekezet, a gyülekezet, amely megragadja Isten kiválasztásának titkát, mint lelki áldást a Krisztusban, az istenfiúság bizonyosságában, és a megszentelt élet valóságában él. Ez visszafelé is eligazít: istengyermekségünk bizonyossága és szabadsága, valamint megszentelődő életünk – vagy éppen ezek hiánya – beszélnek arról, hogy mennyiben öleltük magunkhoz a kiválasztás nagy áldásait.

III. A kiválasztás magunkhoz ölelése

Talán többen vannak, akik hallották már tőlem ezt a történetet. Volt egy fiú és volt lány, akik szerelembe estek egymással, és – mivel keresztények voltak – Isten áldását kérve az életükre összeházasodtak. Isten hamarosan megáldotta őket egy gyermekkel, akit örömmel és hálával fogadtak el. Egy idő múlva az asszony, nem tervezve, újra megfogant. Nagyon megijedtek, mert szegénynek vélték magukat, mert fontosabbnak tűnt a karrierjük építése, nem fért bele az általuk tervezettekbe egy újabb gyermek. Más céljaik voltak, másról szólt az életük, a gyülekezettől is el-elsodródtak addigra. Elvetették a magzatot. Az asszony azonban nem tudott szabadulni attól, hogy megölte a gyermekét. Sírva könyörgött Istennek, hogy bocsásson meg neki, és azt ígérte, hogy soha többé nem tesz ilyet. Teltek az évek, és újra teherbe esett. De hamarosan kiderült, hogy a munkájából kifolyólag a gyermek olyan káros sugárzásokat kapott, hogy nem lesz elégséges. Az orvosok megírták a halálos ítéletet. De az asszony emlékezett korábbi ígéretére, és még egyszer nem akart hűtlenné lenni az Urához. Vártak és imádkoztak. Kétségek és remények között. Imádkoztak és vártak. Majd eljött a nap, és megszületett a kisfiú. Majdnem megfulladt, farfekvéses volt, a köldökzsinór a nyakára volt tekeredve. De egészséges volt, és életben maradt. Ez a fiú én vagyok. Az ellenség el akart pusztítani, ahogy elpusztította egy testvérem. De édesanyám hűségén és hitén keresztül Jézus megmentett. Tudod, mit gondolok arról, hogy miért? Mert így döntött. Kegyelmeből, jóságából, szeretetéből kiválasztott a magáénak a Krisztusban – és ezt nagyon mélyen hiszem.

Gondolj apádra és anyádra, gondolj a történetedre – akármilyen is legyen ez a történet; örömmel és boldogsággal teli, vagy fájdalommal, és szégyennel terhelt. És halld újra Istennek veled való történetét úgy, mintha a zsoltáros helyetted imádkozna:

*„Magasztallak téged, mert félelmes és csodálatos vagy;
csodálatosak alkotásaid, és lelkem jól tudja ezt.
Csontjaim nem voltak rejtve előtted, amikor titkon formálódtam,
mintha a föld mélyén képződtem volna.
Alaktalan testemet már látták szemeid; könyvedben minden meg volt írva,
a napok is, amelyeket nekem szántál,
bár még egy sem volt meg belőlük.”*

Van fogalmad arról, hogyan ismert téged Isten? Van fogalmad arról, mennyire szeret? Van fogalmad arról, milyen gondoskodva formált? Érted ennek a jelentőségét? Látod, hogyan írja át az Úr veled való története, amely már az anyaméhben, sőt, azelőtt ott volt előtte, a szüleid veled való történetét; hogyan írják át Istenben elrejtett kezdeteid a szüleiddel való kezdeteidet? Amennyiben szeretetben fogantál, előre elgondoltak, örömmel vártak és akartak, Isten elmélyíti ezt: ő még sokkal inkább így volt veled. Az Úr az üdvösségedre nézve is megtette ezt. Amennyiben az a történeted, hogy nem akartak, hordozod a szívedben, hogy „véletlen vagy”, megkaptad utána is, hogy baleset... Isten nem ezt gondolta, és Isten cselekedett veled és benned, mert ő ismert, ő akart, ő formált, ő alkotott. Sőt, ő már akkor kiválasztott téged magának a Krisztusban, amikor te még sehol sem voltál.

Látod Isten kiválasztásának mélységét, Jézus Krisztus evangéliumának kimondhatatlan gazdagságát? Kérlek, vedd el, öleld magadhoz, fogadd magadba... Engedd, hogy az Ige és a Lélek által most megtegye ezt veled. Tárd ki a szíved, és mivel ő választott téged, válasszad ma őt! Azért, hogy együtt *„magasztaljuk dicsőséges kegyelmét, amellyel megajándékozott minket szeretett Fiában.”* ÁMEN!

Lovas András